

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Część XLIV. — Wydana i rozesłana dnia 8. października 1891.

(Zawiera Nr. 149.)

149.

Rozporządzenie ministerstwa handlu z dnia 30. września 1891,

którem dla kolej żelaznych rządowych i prywatnych wydaje się przepis o umundurowaniu:
a) urzędników i aspirantów na urzędników, b) urzędników niższych i zastępców urzędników niższych, jakież c) sług.

Na zasadzie Najwyższego upoważnienia z dnia 29. sierpnia 1891 wydaje się dla kolej żelaznych rządowych i prywatnych zamieszczony poniżej przepis, tyczący się umundurowania:

- a) urzędników i aspirantów na urzędników,
- b) urzędników niższych i zastępców urzędników niższych, jakież
- c) sług.

O ile tego przepis niniejszy wymaga, tracą moc swoje przepisy dotychczasowe dla funkcyonariuszów pod a) i b) wzmiarkowanych, na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 20. czerwca 1885, rozporządzeniem ministerstwa handlu z dnia 4. lipca 1885 (Dz. u. p. Nr. 100) a dla sług pod c) wzmiarkowanych, na zasadzie Najwyższego postanowienia z dnia 14. marca 1857, rozporządzeniem ministerstwa handlu z dnia 3. kwietnia 1857 (Dz. u. p. Nr. 76), ogłoszone.

Bacquehem r. w.

Przepis, tyczący się munduru:

a) urzędników i aspirantów na urzędników, b) urzędników niższych i zastępców urzędników niższych, tudzież c) sług kolej żelaznych i prywatnych.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Urzędnikom i aspirantom na urzędników, urzędnikom niższym i zastępcom urzędników niższych, tudzież sługom kolej żelaznych rządowych i prywatnych wolno w służbie i poza służbą, mianowicie na uroczystościach i przy prezentacjach służbowych nosić suknię honorową, mundur.

O ile w służbie wykonawczej stykają się z publicznością, są obowiązani nosić w służbie mundur.

§. 2.

Ustanawia się ósm klas mundurów dla urzędników, trzy klasy dla urzędników niższych, jedną klasę dla aspirantów na urzędników i jedną dla zastępców niższych urzędników, nakoniec cztery klasy dla sług.

Dla urzędników, noszących mundury pierwszych pięciu klas, zaprowadza się oprócz przepisanego munduru służbowego jeszcze osobny mundur galowy, którego używać należy podczas uroczystości i przy prezentacjach służbowych.

Urzędnicy, noszący mundur szóstej aż do ósmej klasy, używają do gali przepisanego munduru służbowego, który w takim razie ma być zapięty i spodni służbowych, tudzież kapelusza i szpady.

Nadto wolno używać kapelusza do munduru służbowego i to urzędnikom, noszącym mundur wszystkich klas, ile razy występują publicznie; w zwykłych okolicznościach używać należy czapki.

Szpady, wyjawszy uroczyste przyjęcia, nie nosi się przy zwykłym sprawowaniu służby wykonawczej, ani też w służbie biurowej wewnętrznej.

Urzędnicy, przeznaczeni w zdarzeniach uroczystych do prowadzenia lub konwojowania pociągu, jak tylko skończy się przyjęcie, uwolnieni są na czas jazdy od noszenia szpady nawet do munduru galowego.

Wszystkim funkcjonariuszom kolej rządowych i prywatnych wolno nosić w zimie i podczas słońca tak w służbie zwykłej jak i poza służbą buty z cholewami po wierzchu spodni aż do kolan sięgającymi. Jednakże noszenie butów z cholewami po wierzchu spodni przy zdarzeniach uroczystych i prezentacyach służbowych jest zakazane.

§. 3.

Na guzikach u mundurów dla urzędników, urzędników niższych i sług kolej żelaznych rządowych wycisnął jest orzeł cesarski dwugłowy.

Podobnie na tarczy środkowej u róży na kapeluszu dla tychże urzędników wyhaftowany jest takż orzeł dwugłowy.

Na guzikach i różach u kapeluszów dla urzędników, urzędników niższych i sług kolej żelaznych rządowych wyobrażona jest cecha firmy przedsiębiorstwa kolejowego, która powinna być zatwierdzona przez c. k. ministerstwo handlu.

Urzędników, urzędników niższych i sług kolej żelaznych rządowych zalicza do odpowiednich klas umundurowania Minister handlu.

Urzędników, urzędników niższych i sług kolej żelaznych prywatnych zalicza do tychże klas c. k. ministerstwo handlu na wniosek interesowanego zarządu.

§. 4.

Najpóźniej w przeciągu lat dwóch, licząc od dnia ogłoszenia niniejszego przepisu, wszyscy urzędnicy, do których się tenże stosuje i którzy pełnią obowiązki w służbie wykonawczej, mają być zaopatrzeni w mundur odpowiednio nowemu przepisowi zmieniony.

Po upływie tego terminu nie będzie już wolno urzędnikom nosić mundurów według dawnego przepisu.

Co się tyczy urzędników niższych i sług, których zarządy kolejowe służbowo w mundury zaopatrują, przejście do nowego umundurowania odbywać się ma powoli w miarę upływu instrukcyjnych okresów do noszenia mundurów, w które będą zaopatrzeni w chwilę ogłoszenia przepisu niniejszego, mianowicie w taki sposób, żeby ile możliwości ten sam funkcyonaryusz nie nosił jednocześnie części umundurowania według dawnego i według nowego przepisu.

Nowe przedsiębiorstwa kolejowe prywatne, które w myśl §. 2go Porządku ruchu kolej żelaznych z dnia 16. listopada 1851 (Dz. u. p. Nr. 1 z r. 1852) prosiędzą o pozwolenie otwarcia ruchu kolej, winny jak dotyczy tej komisy, która ma zbadać przysposobienie kolej do ruchu, złożyć dowód, że ministerstwo handlu zatwierdziło zaliczenie funkcjonariuszów do poszczególnych klas umundurowania i że osoby te są w przepisane mundury zaopatrzone.

§. 5.

W mundurze kłańać się należy jak wojskowi podniesieniem prawej ręki i dotknięciem dolnego brzegu kapelusza lub daszka czapki.

Pod względem odznak żałobnych na mundurze obowiązują urzędników kolej żelaznych rządowych i prywatnych te same przepisy, co c. k. urzędników rządowych.

II. Opisanie munduru urzędników.

A. Mundur galowy.

§. 6.

Surdut mundurowy (fig. 1) jest dla wszystkich klas, dla których osobny mundur galowy jest przepisany, z sukna przedniego, granatowego (ciemnoniebieskiego, franzblau) z kolnierzem stojącym i wylogami z takiego samego sukna i ma jedwabną, czarną podszerwkę, gładką.

Kolnierz stojący, suknem granałowem podsztyty, ma wewnętrz wkładkę pojedyńczą, która utrzymuje go w formie, nie czyniąc sztywnym.

Kolnierz ten dla wszystkich klas ma równo 4 cm wysokości i jest na przodzie z lekka zaokrąglony o przekątni 1·3cm.

Część górna dochodzi aż do bioder i zapina się na dwa rzędy guzików pozłacanych, których jest

po siedm w każdym rzędzie (fig. 8). Guzik najwyższy oddalony jest o $1\cdot3$ cm od osady kołnierza, najwyższy na szwie stanu tak przytwierdzony, żeby po zapięciu surduta na guziki, oba najwyższe guziki były od siebie oddalone o $10\cdot5$ cm a oba najniższe o $9\cdot5$ cm. Poły mają przednie końce zaokrąglone i dochodzą, gdy ręce są wolno spuszczone, aż do końca palca średniego wyprostowanego. Zachodzą na siebie z przodu jak wskazuje odległość obu rzędów guzików a z tyłu jak wskazuje dolna zerość części plecowej.

W kierunku dwóch szwów plecowych tworzą obie poły po jednym fałdzie pionowym i tam, gdzie fałdy te schodzą się ze szwami plecowymi, przyszyte są dwa wielkie guziki. Poniżej tych guzików stanowowych wycięte są w obu fałdach kieszenie, nakryte klapami podwójnie wygiętymi i opatrzonemi každa dwoma guzikami.

Rękawy są na przydłońku mniej więcej na $10\cdot5$ cm rozcięte i obłożone wylogiem na $6\cdot5$ cm szerokim, którego brzeg górny jest z lekka zaokrąglony.

Rozporek opatrzony jest na dolnej części rękawa małym guziczkiem a na górnej jego części dziurką do zapinania.

Wzdłuż brzegów munduru, tudzież na szwie kołnierza i na górnym brzegu wylogów na rękawach biegnie wypustka (passepoil) sukienna barwy pomarańczowej.

Na guzikach wycięnięta jest cecha kolei.

§. 7.

Spodnie galowe dla tych klas, dla których osobny mundur galowy jest przepisany, są z tego samego co mundur sukna przedniego granatowego.

§. 8.

Za odznaki u munduru galowego (fig. 5—7, 14 i 15) dla urzędników kolej żelaznych tak rzadowych jak prywatnych służą rozetki na kołnierzu, tudzież galony złote na kołnierzu, na wylogach u rękawów i na szwie bocznym zewnętrznym spodni a mianowicie:

- a) u mundurów piątej klasy galon złoty $3\cdot3$ cm szeroki i jedna rozeta srebrna na kołnierzu, galon $3\cdot3$ cm szeroki na wylogach u rękawów i galon $2\cdot6$ cm szeroki na szwie bocznym zewnętrznym spodni;
- b) u mundurów czwartej klasy służą za odznakę takie same galony jak u mundurów piątej klasy i dwie rozetki srebrne na kołnierzu;

- c) u mundurów trzeciej klasy służą za odznakę takie same galony jak u mundurów czwartej klasy i trzy rozetki srebrne na kołnierzu;
- d) u mundurów drugiej klasy służą za odznakę galon $3\cdot3$ cm szeroki i jedna rozeta srebrna na kołnierzu, galon $5\cdot3$ cm szeroki na wylogach u rękawów a na szwie bocznym zewnętrznym spodni dwa galony po $2\cdot6$ cm szerokie, wypustką barwy pomarańczowej oddzielone;
- e) u mundurów pierwszej klasy służą za odznakę takie same galony jak u mundurów drugiej klasy i dwie rozetki srebrne na kołnierzu.

Rozetki mają $1\cdot7$ cm średnicy i są srebrem haftowane lub ze srebra wycięnięte.

U mundurów wszystkich pięciu klas znajduje się na kołnierzu po obu stronach obok rozet koło jednoskrzydłe srebrem wyhaftowane.

§. 9.

Kapelusz (fig. 16—22) jest z pilsni czarnej, obszyty czarną wstążką jedwabną morową i opatrzony z prawej strony czarną kokardą.

Obłoga przytwierdzona po prawej stronie kołem skrzydlatem, złotem haftowanem, składa się dla pierwszej aż do piątej klasy umundurowania z sześciu rzędów złotych builonów, z których dwa środkowe są splecone, dla szóstej aż do ósmej klasy umundurowania z galonu złotego. W obu rogach kapelusza leżą róże ze złotych builonów, mające w środku larcze aksamitne pomarańczowe, na których wyhaftowana jest złotem cecha kolei.

§. 10.

Za broń przyboczna służy szpada, której rękojeć i ozdoby na pochwie metalowe, pozłacane, zrobione są podług wzoru (fig. 27—29).

Szpadek, której głownia stalowa ma 65 cm a rękojeć 15 cm długości, nosi się na pendencie, który opasywać należy pod mundurem lub pod kamizelką w taki sposób, żeby przedni rzemień szpady utrzymujący, spadał po lewem górnem udzie.

Pendent składa się z pasa ze skóry brunatnej lśniącej i dwóch rzemienni z czerwonego saffanu szablę utrzymujących, opalzonych sprzączkami.

Z rzemienni, szpadę utrzymujących, przedni ma 29 cm, tylny 46 cm długości; obadwa są na $2\cdot8$ cm szerokie i wyłożone po stronie zewnętrznej galonem złotym, $2\cdot3$ cm szerokim, w środku czarną nicią przetykanym, na dolnym zaś końcu, gdzie znajdują się sprzączki do przytwierdzenia szpady, skięte kończato.

Do pendenta przymocowany jest łańcuszek 13 cm długości mający, z haczykiem do podwyższania szpady.

11

Paltot (fig. 4) jest z sukna granatowego (franz-blau) ciężkiego lub lżejszego, albo z bai, bez wypustek, z kapturem, pętlicami lub guzikami przytwierdzonym i kominierzem leżącym czarnym aksamitnym.

Na zewnętrznej stronie wyłożonej części kotnierza u obu brzegów przednich umieszczone są obszewki sukienne pomarańczowe z małym pozłacanym guziczkiem na górnym końcu tychże obszewek.

Paltot ma być tak długi, żeby całkiem osłaniało ciało od szyi aż do 10—12 cm ponizej goleni i zapiąć się na dwa rzędy pozłacanych guzików po 6 w każdym rzędzie. W wysokości bioder znajduje się zapona, mająca 6 cm szerokości, 37 cm długości, opatrzona dwoma pozłacanymi guzikami i dwiema dziurkami.

Po lewej stronie pierś znajduje się od wewnętrz kieszeń otwarta a w wysokości zapony dwie kieszenie klapami nakryte.

Na wszystkich guzikach wycisnęła jest cecha kolej.

Na obu barkach przyszyte są w odległości 5 cm od górnego szwu rękałów uszka z galonu 1,5 cm szerokiego do przewleczenia i przytrzymywania narąmienników poniżej w §. 14 opisanych.

卷 12

Krawat jest z czarnej, gładkiej materyi jedwabnej z wypustka płocienna białą.

13

Rekawiczki sa biale ze skóry pralnej.

b. Mundur służbowy.

S. 14.

Surdut jest (fig. 2 i 2 a) ze sukna przedniego granatowego (franzblau) z podszewką z czarnej gładkiej materyi jedwabnej lub wełnianej. Gęści piersiowe (przednie) surduta zachodzą w środku piersi jedna na drugą i tworzą dwie wykładki u góry

kończyste. Na każdej jest rzędem po siedmiu guzików, równo od siebie oddalonych, które są metalowe, pozłacane i opatrzone cechą kolej. Guzik najwyższy oddalony jest o 3 cm od osady kołnierza a o 12 cm od brzegu wykładki, najniższy o 9 cm od brzegu wykładki. W podszewce lewej części pierśowej znajduje się kieszeń mająca 15 cm szerokości.

Gły ręce są wolno spuszczone, palce środkowe wyprostowane i ku dołowi rozszerzone, zachodzą na siebie z przodu jak wskazuje szerokość części wykładkowych a z tyłu jak wskazuje dolna szerokość części plecowej.

W kierunku dwóch szwów plecowych tworzą obie poly w części tylnej po jednym fadzie pionowym a w każdym z nich znajduje się kieszeń nakryta klapą trójkątną, to jest podwójnie wygięta.

Klapy te opatrzone są ka da trzema guzikami po艂zaca ciemi, przesztytemi po jednym na górnym i dolnym ko cie, tudzież w srodku klapy.

Rękawy, nie rozcięte, obłożone są wyłogami z tego samego sukna, mającemi po 9 cm szerokości. Wzdłuż szwu między rękawem a wylogiem idzie wypustka sukienna barwy pomarańczowej. Na wyłogach wzdłuż tylnego szwu tuż ponad i popod wypustką pomarańczową przyszyć należy po jednym guziczku pozłacanym.

Kolnierz ma podszewkę z tego samego sukna i jest tak skrojony, żeby wyłożony miał z tyłu, w środku, ludzież na obu przednich, prostokątnych rogach przy częściach wykładkowych 4 cm szerokości.

Oznakę stanowią naramienniki (fig. 10—12) na obu barkach, od końca kominierza aż ponad górnym szwem rękawów, lecz nie są do surdula mundurowego stałe przytwierdzone.

Naramienniki te są prostokątne, na górnym końcu płasko pościnane i długość ich wynosi 14 cm, szerokość zaś u mundurów 1 i 2 klasy . . . 53 cm

3 až do 5 klasy 3·3
6 8 4·3

Naramienniki podszyte są sukniem barwy pomarańczowej a z wierzchu nakryte w całej szerokości:

u mundurów szóstej aż do ósmej klasy sukien granatowem, barwy surdut i obwiedzionem na brzegu galonkiem złotym 5 mm szerokim, a

u munidurów pierwszej aż do piątej klasy galonem złotym 5:3 a względnie 3 3 cm szerokim, jaki znajduje się na wylogach rękawów muniduru galowego odpowiedniej klasy.

W środku górnego ściętego końca znajduje się guziczek pozłacany, na którym wycięta jest cecha odpowiedniej kolej.

Na przeciwnym zewnętrznym końcu umieszczone są rozety oznaczające różnicę rangi między klasami mundurów a mianowicie:

u mundurów 8 klasy	1 złota rozeta
" " 7 "	2 złote rozety
" " 6 "	3 "
" " 5 "	1 srebrna rozeta
" " 4 "	2 srebrne rozety
" " 3 "	3 "
" " 2 "	1 srebrna rozeta
" " 1 "	2 srebrne rozety.

Rozety u mundurów pierwszej i drugiej klasy mają 25 mm średnicy, u mundurów innych klas 15 mm.

Naramiennik przytwierdza się do surduta mundurowego za pomocą wąskiego języka sukiennego lub skórzanego, który znajduje się na spodniej stronie naramiennika, u jego końca zewnętrznego do szwu rękawów zwróconego i który najprzód przewleka się przez małą pętelkę z tego samego sukna co surdut zrobioną i do surduła tuż ponad górnym szwem rękawów przytwierdzoną a następnie zapina na guziczek, do spodniej strony naramiennika w okolicy jej górnego końca przyszyty. Naramiennik tym sposobem, za pomocą rzeczonej pętelki, zadziergnięty, przewleka się następnie przez uszko (fig. 13), zrobione z galonu złotego 15 mm szerokiego a tak długiego jak szerokość naramiennika wymaga, suknem pomarańczowem podłożonego i którego oba końce przyszły są mocno do barku munduru, w odległości 5 cm od górnego szwu rękawów; nakoniec kruczek 25 mm długi i znajdujący się na spodniej stronie przy górnym ściętym końcu, zadzierzga się w pętelkę granatową, na surducie poniżej brzegu kolnierza umieszczoną.

§. 15.

Spodnie, dla wszystkich klas jednakowe, są ze sukna popielato-granatowego, opatrzone na szwach podłużnych zewnętrznych wypustką z tego samego sukna.

W lecie można nosić spodnie z materyi wełnianej barwy płotna żaglowego lub z materyi pralnej jednobarwnej białej lub niebiałonej.

§. 16.

Czapka (fig. 23—25) dla urzędników wszystkich klas według tego samego wzoru, krojem i formą taka jak czapki urzędników rządowych.

Zrobiona jest ze sukna przedniego granatowego (franzblau), opatrzona daszkiem ze skóry lakierowanej 45 mm szerokim, ukośnie ku dołowi zgiętym i podpinką 25 mm szeroką.

Czapka ma z przodu 100, z tyłu 130 mm wysokości i obszyta jest u dolnego brzegu sznurem złotym, czarnemi jedwabnimi niemi przetykany, 5 mm grubym. Podpinka opatrzona jest pozłacaną sprzączką i przytwierdzona powyżej brzegu daszka dwoma pozłacanymi guziczkami z cechą odpowiedniej kolej.

W środku przedniej strony umieszczone jest na czapce dla urzędników kolej rządowych koło dwuskrzydłe, koroną cesarską ozdobione, złotem wyhaftowane, na czapce dla urzędników kolej prywatnych takież koło dwuskrzydłe bez korony.

Urzędnik pełniący służbę przy ruchu nosić ma taką samą czapkę, atoli nie z granatowego lecz z czerwonego sukna.

§. 17.

Kamizelka zrobiona jest z sukna przedniego granatowego (franzblau), część jej tylnej ma być z czarnego kanawasu, z przodu od szyi ku piersiom na 2—4 cm wycięta i zapina się na ósm guziczków metalowych pozłacanych (z takim samym odciskiem jak guziki u surduta), przyszytych na przednim brzegu prawej części piersiowej. Przednie dolne rogi obu części piersiowych są na ukos ścięte, kieszenie na stronie zewnętrznej, po jednej na każdym hoku, są poziome, z otworem opatrzonym listewką 2 cm szeroką. Część tylnej kamizelki jest w środku na 7 cm rozcięta i opatrzona zaponą ze sprzączką do ściągania.

§. 18.

Palto jest takie samo jak do munduru galowego i zawsze trzeba na nim nosić naramienniki w §. 14 opisane, które przytwierdza się na barkach paltota w taki sam sposób jak u surduta.

§. 19.

Krawat zrobiony jest z materyi jedwabnej czarnej, ma 2·2 cm szerokości a 77—80 cm długości, z końcami prostokątnie uciętymi i wiąże się go z przodu na węzeł z dwiema krótkimi kokardami i dwoma końcami.

§. 20.

Koszula jest z biadego materyalu.

§. 21.

Szpada jak do munduru galowego.

§. 22.

Każdemu zarządowi kolejowemu wolno postanowić, w których stacyach pomniejszego znaczenia, tudzież przy jakich w ogóle czynnościach służbowych można zamiast munduru służbowego (§. 14) nosić kurtkę (sacco, fig. 3).

Kurtka zrobiona jest ze sukna przedniego granatowego (franzblau), z kołnierzem do wykładania z tego samego sukna, przylega wolno do ciała i gdy ręce są naturalnie spущone, przechodzi mniej więcej na 7 cm poza brzeg otworu rękawów.

Kurtka zapina się na dwa rzędy guzików metalowych pozłacanych (takich samych jak na mundurze), przyszytych w równej odległości od siebie, po pięć z każdej strony. Oba guziki najwyższe znajdują się o 3 cm poniżej osady kołnierza a dwa najbliższe mniej więcej 30 cm nad dolnym brzegiem kurtki i przyszły są w taki sposób, żeby wtedy, gdy kurtka jest zapięta, dwa rzędy guzików oddalone były od siebie około 10—12 cm.

Po obu przednich częściach kurtki od zewnątrz na 18 cm od przedniego a 20—22 cm od dolnego brzegu kurtki znajdują się kieszenie poziome, klapami na 7 cm szerokości nakryte.

Tylna część kurtki składa się z dwóch połów i jest od dołu na szwie środkowym na 8—10 cm rozcięta. Na wewnętrznej stronie lewej części pierśowej osadzona jest kieszeń boczna 13 cm szeroka. Rękawy nie są na przydłoku rozcięte a wylóg, którym są obłożone, ma 9 cm szerokości. Kołnierz ma podszerwę z tego samego sukna i jest tak skrójony, żeby wyłożony miał z tyłu w środku i na obu rogach przednich prostokątnych przy częściach wykładowych 4 cm szerokości.

Odznaki na kurtce są takie same jak na mundurze służbowym.

Do kurtki nie wolno nosić kapelusza i szpady.

III. Opisanie munduru aspirantów.

§. 23.

Mundur i kurtka dla aspirantów są całkiem takie same jak dla urzędników noszących mundur 8 klasy z tą różnicą, że na naramienniku niema rozet za odznakę służących.

IV. Opisanie munduru urzędników niższych.

§. 24.

Surdut mundurowy jest taki sam jak dla urzędników noszących mundur szóstej aż do ósmej klasy, z tą różnicą, że galonek 5 mm szeroki i rozety

na naramiennikach, jakoteż uszko, które ją przytrzymuje, są z jedwabiu żółtego, guziki zaś nie pozłacane, lecz z metalu złotożółtego.

Dla urzędników niższych mundury trzeciej klasy mają na naramienniku jedną rozetę, mundury drugiej klasy dwie a mundury pierwszej klasy trzy rozety.

§. 25.

Kurtka jest taka sama jak przepisana dla urzędników. Jednakże guziki i odznaki na niej są takie jak na surducie mundurowym urzędników niższych.

§. 26.

Spodnie są ze sukna popielato-granatowego z wypustką z tego samego sukna na szwie zewnętrznym podłużnym. W lecie można nosić spodnie z materyi welniianej barwy płotna żaglowego albo z materyi pralnej jednobarwnej białej lub niebieskiej.

§. 27.

Zamiast kapelusza dla urzędników przepisaneego, urzędnicy niżsi używają także do gali czapki, jaką noszą urzędnicy z tą różnicą, że sznur, którym jest obszyta, tudzież koło skrzydlate, dla urzędników kolej rządowych koroną cesarską ozdobione, są nie ze złota, lecz z żółtego jedwabiu.

§. 28.

Urzędnicy niżsi nie noszą szpady.

§. 29.

Palto jest takie samo jak urzędników, z tą różnicą, że guziki nie są pozłacane, lecz z metalu złotożółtego a naramienniki i uszka do nich jak na surducie mundurowym urzędników niższych.

Kamizelka, krawat, koszula i rękawiczki są jak do munduru służbowego urzędników.

Urzędnikom niższym do konwojowania pociągów wolno nosić w służbie także czarne rękawiczki, wyjawszy na uroczystościach.

§. 30.

Zarządowi każdej kolei zostawia się zdecydowanie, którzy z jej funkcjonariuszów, do kategorii niższych urzędników należący, mają zamiast surdułu mundurowego otrzymać tylko kurtkę.

V. Opisanie munduru zastępców urzędników niższych.

§. 31.

Mundur i kurtka dla zastępców urzędników niższych są całkiem takie same jak dla urzędników niższych, z tą różnicą, że zastępcy ci nie noszą rozet na naramienniku.

VI. Opisanie munduru sług.

§. 32.

Surdut mundurowy, spodnie i czapka dla sług I, II i III klasy są ze sukna modrego (barwy bławatków); mundur takiego samego kroju i formy jak mundur galowy urzędników noszących mundur pierwszej aż do piątej klasy, spodnie i czapka jak dla urzędników (obacz fig. 26 — 29).

Kołnierz i wyłogi surduta mundurowego są z tego samego sukna; podszewka części górnej surduta i rękawów jest z maleryi bawełnianej lub półwełnianej popielatej, podszewka pół z takiejże maleryi czarnej.

Na brzegach surduta, tudzież na wyłogach i na szwie kołnierza, jakoteż u spodni na szwach bocznych zewnętrznych biegnie wypustka sukienna barwy pomarańczowej. Na guzikach mundurowych, które mają być metalowe żółte, jako też na guzikach u czapki, wycięnieta jest tak samo jak na guzikach mundurowych dla urzędników odznaka kolei.

U surduta mundurowego dla służby pociągowej znajduje się na barkach naramiennik ze sznura 5 mm grubego, złotożółtego, czarnymi nitkami przetykanego, która od dołu przyszyta jest do szwu barkowego, w środku bark przechodzi przez umieszczone tamże uszko z takiego samego sznura a w górze zapina się na mały guziczek metalowy przepisanego rodzaju.

Zarządu każdej kolei zostawia się do woli postanowienie, żeby słudzy IV klasy (budnicy) nosili także mundur; powinien on być krojem i formą taki sam jak mundur dla sług I, II i III klasy, ale z grubszego sukna.

Słudzy IV klasy, których zarządy kolejowe nie zechcą umundurować, mają nosić zamiast munduru bluzę sukienną w §. 35 opisaną.

Spodnie i czapka dla sług IV klasy zrobione są jak dla sług I, II i III klasy ze sukna także modrego ale grubszego.

§. 33.

Za odznaki służą dla sług I, II i III klasy rozety z jedwabiu złotożółtego na kołnierzu surduta mundurowego a mianowicie:

dla I klasy	3,
„ II „	2 takie rozety,
„ III „	1 rozeta.

Obok rozet znajduje się po obu stronach koło jednoskrzydłe z metalu złotożółtego.

U mundurów dla sług IV klasy niema rozet na kołnierzu, lecz tylko wzniątkowane powyżej koła jednoskrzydłe.

§. 34.

Czapki sług wszystkich klas opatrzone są kołem dwuskrzydłem z metalu złotożółtego, które na czapkach sług kolej rządowych ozdobione jest koroną cesarską; nadto czapki sług I, II i III klasy obszyte są od dołu sznurem złotożółtym, czarnimi nitkami przetykanym, mającym 5 mm grubości.

§. 35.

Bluza sukienna dla sług I, II i III klasy (fig. 30) jest z tego samego co mundur sukna modrego (kombünnenblau), ma kołnierz stojący 35 mm wysoki, jest z przodu całkiem otwarta i dochodzi aż do połowy górnego uda. Jest zawsze bez podszewki. Na piersiach znajdują się zewnętrz dwie kieszenie otwarte a poniżej drugie dwie kieszenie także otwarte, nakryte trójżebnemi klapami.

Rękawy są na przydłośku zaniknięte. Bluza zapina się przy kołnierzu na haftkę i z przodu na piersiach na sześć czarnych małych guzików blaszanych z prawej strony umieszczonych, które pokrywa listwa znajdująca się po lewej stronie.

Wewnętrz znajduje się ściągadło czarne 10 mm szerokie, żeby bluza przylegała do stanu.

Na kołnierzu są po obu stronach takie same odznaki (rozety jedwabne żółte) i takież koło skrzydlate jak na mundurach sług I, II i III klasy a dla służby pociągowej nadto naramienniki na barkach.

Bluza sukienna sług IV klasy (budników), o ile ją zarządy kolejowe zamiast mundurów zaprowadzą, zrobiona jest ze sukna modrego grubego, jak spodnie sług tej klasy i tak samo jak bluzy sukienne dla sług I, II i III klasy z tą jedynie różnicą, że na kołnierzu niema rozet.

§. 36.

Palto jest ze sukna ciężkiego lub bai barwy czarno- lub ciemno-płowej (mohrengrau oder dunkelgrau), z podszewką takiej samej barwy, z kapturem, który przytwierdza się zapomocą pętlic i guzików lecz bez wypustek, obszowek i naramienników. Kołnierz jest z tego samego sukna lub materyalu co palto.

Z przodu dochodzi palto mniej więcej na 25 cm poniżej goleni i jeżeli jest czarno-płowe, zamyka się jak palto urzędników niższych na dwa rzędy dużych guzików metalowych złotożółtych po sześć w każdym rzędzie, palto zaś ciemno-płowe sukienne i bajowe na dwa rzędy dużych guzików czarnych, rogowych po pięć w każdym rzędzie.

Kołnierz wykładany jest u paltotów sukiennych i bajowych dla sług na przekątni o 65 mm zaokrąglony i tak skrojony, żeby postawiony zasłaniał twarz aż po oczy i rozechodził się z przodu tylko na 25 mm. Do utrzymania obu końców w tem położeniu służy zaponka wewnętrz a to u paltota czarno-płowego dwoma małymi złotożółtymi guzikami metalowymi a u paltotów ciemno-płowych sukiennych i bajowych dwoma małymi czarnymi guzikami rogowymi przytwierdzona, 50 mm szeroka, która zwyczajnie w jednej stronie jest założona.

W wysokości bioder znajduje się zapona 6 cm szeroka, 37 cm dłuża, dwoma guzikami metalowymi złotożółtymi lub dwoma rogowymi czarnymi i dwiema dziurkami opatrzona. Po lewej stronie piersi znajduje się wewnętrz kieszeń otwarta a w wysokości zapony umieszczone są dwie kieszenie, klapami nakryte.

U paltotów czarno-płowych służby pociągowej znajduje się na barkach naramiennik z tego samego sukna co palto, 5 cm szeroki, którego koniec dolny przeszty jest na szwie barkowym, górny zaś przytwierdza się zapomocą guzika metalowego umieszczonego na paltocie poniżej brzegu kołnierza.

Rękawy wywijają się i tworzą wylód 15 cm wysoki z tego samego materyalu. Do zapięcia paltota w razie zarzucenia go na siebie, służy pętelka harrasowa tej samej barwy i baryłka umieszczona z przodu tam, gdzie się kołnierz zaczyna. Rozporek z tyłu, którego części na siebie zachodzą, ma u paltotów czarno-płowych około 35 cm, u ciemno-płowych sukiennych i bajowych około 25 cm długości i opatrzony jest u pierwszych czterema guziczkami metalowemi złotożółtymi, u dwóch ostatnich dwoma czarnemi guziczkami blaszanemi i odpowiednią ilością dziurek.

Zarządowi każdej kolei żelaznej zostawia się postanowienie, którzy służy I, II, III i IV kategorii mają otrzymać palto sukienne czarno-płowe a którzy ciemno-płowe sukienne lub bajowe. Sprawujący służbę przy pociągach osobowych, tudzież ci służy, którzy dostają mundury mundurowe, powinni bezwzględowo otrzymywać paltoty czarno-płowe.

§. 37.

Bluza płocienna zrobiona jest z płótna (Gradl) w paski błękitne i opatrzona dwiema kieszeniami z tego samego materyalu; po prawej stronie piersi jest pięć guzików białych kościanych a po lewej stronie odpowiednia ilość dziurek; na okolo stanu ma zaponę z tego samego materyalu 50 mm szeroką a 30 do 35 cm długą z dwoma białemi guzikami kościanemi. Na kołnierzu wyłożonym 6—7 cm szerokim umieszczone są dwa galonki harrasowe granatowe 10 mm szerokie tak przyszyte, że pierwszy galonek jest od końca kolnierza (mierząc po szerokości) oddalony o 5 mm a w odstępie 5 mm zaczyna się drugi galonek.

Rękawy są na przydłońku otwarte i opatrzone każdy białym kościanym guziczkiem i dziurką, z rozporkiem około 10 mm długim, którego końce na siebie zachodzą.

Bluza dochodzi mniej więcej na 15 cm powyżej goleni.

Zarządowi każdej kolei zostawia się postanowienie, którzy funkcyonariusze do kategorii sług należący otrzymywać mają te bluzy płocienne.

§. 38.

Krawat jest z materyal czarnej gładkiej z wypuską białą płocienną.

Rękawiczki takie jak urzędników niższych.

§. 39.

Postanowienie, czy i którzy funkcyonariusze do kategorii urzędników niższych i sług należący, nosić mają osobny ubiór zimowy, jako palto futrzane, surduty futrzane, czapki futrzane, buty pilśniowe itd., tudzież czy i którzy służy do kategorii robotników należący, jak np. tragarze, kumpiarsze, czyściecze wagonów itd. mają być upoważnieni lub zobowiązani do noszenia bluzy płociennej i czapki budników, zostawia się uznaniu zarządów kolei żelaznych.

Fig. 1.

Fig. 2.

Fig. 2a.

Fig. 3.

Fig. 4.

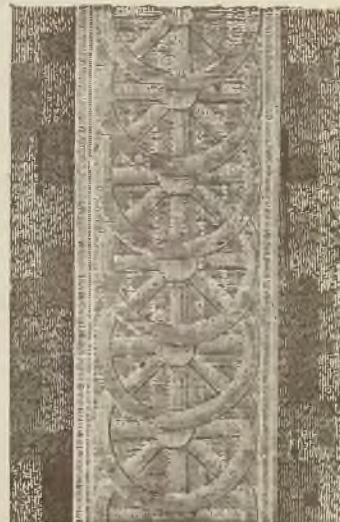

Fig. 5.

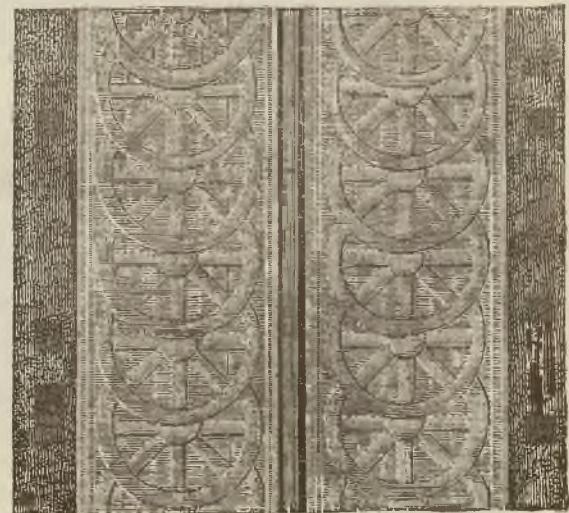

Fig. 6.

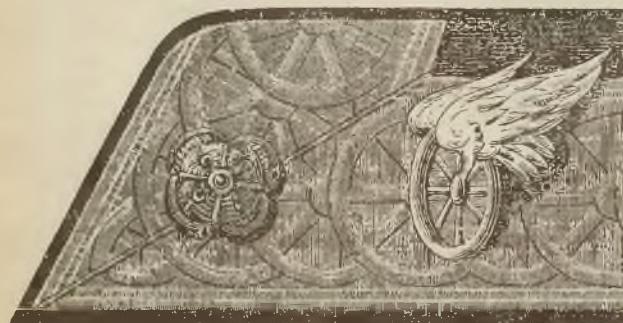

Fig. 7.

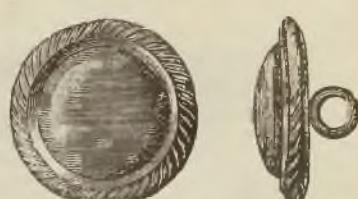

Fig. 8.

Fig. 9.

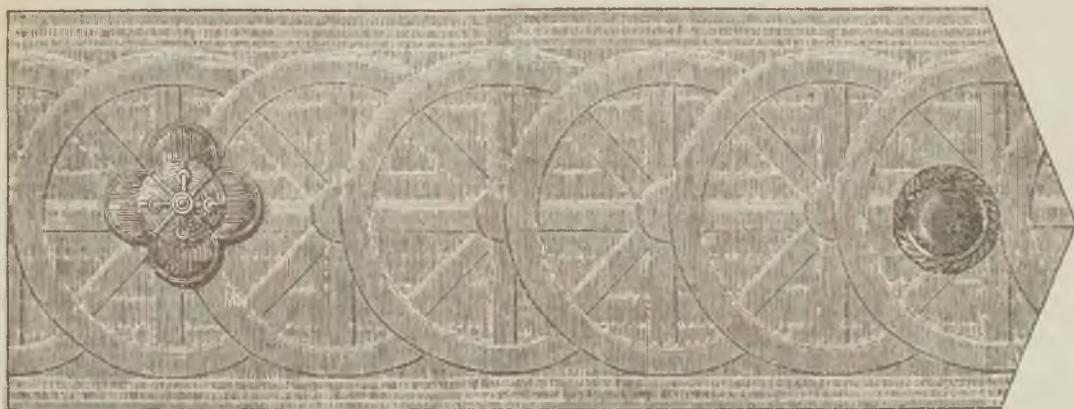

Fig. 10.

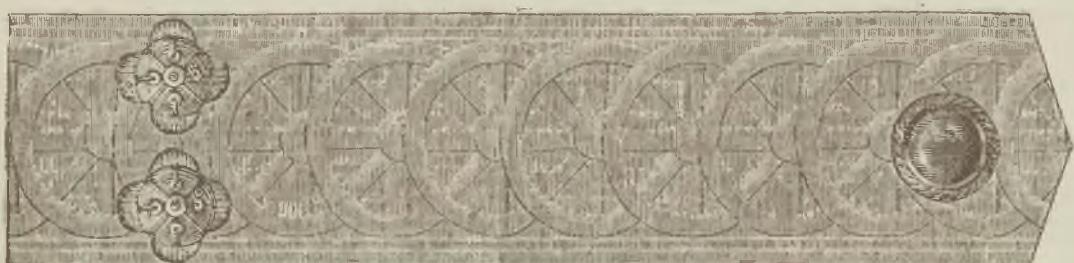

Fig. 11.

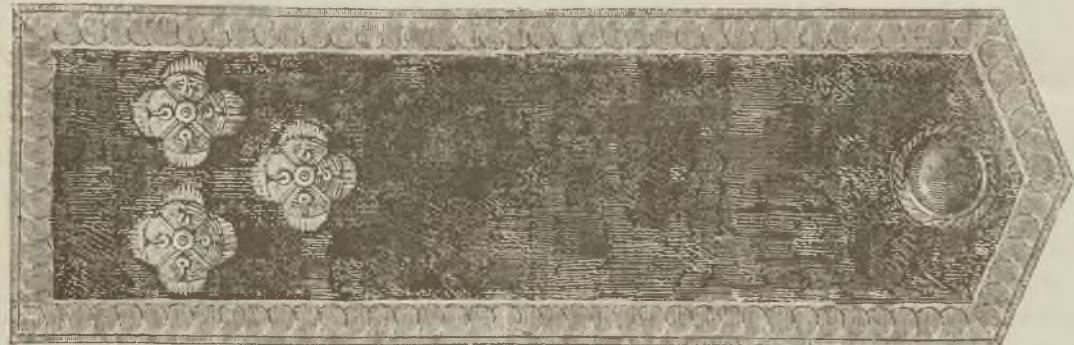

Fig. 12.

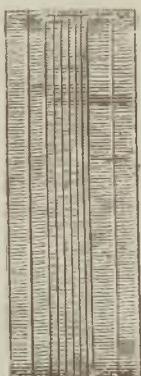

Fig. 13.

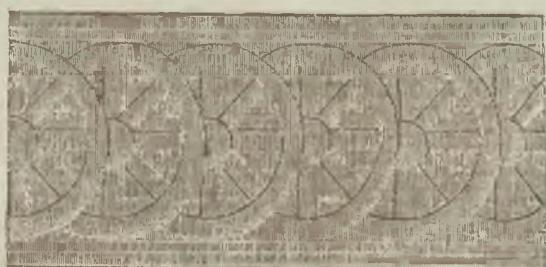

Fig. 14.

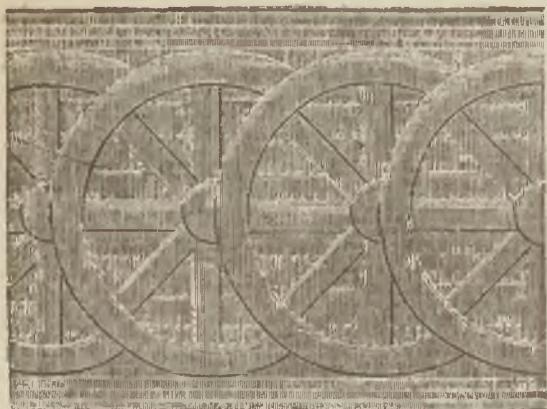

Fig. 15.

Fig. 20.

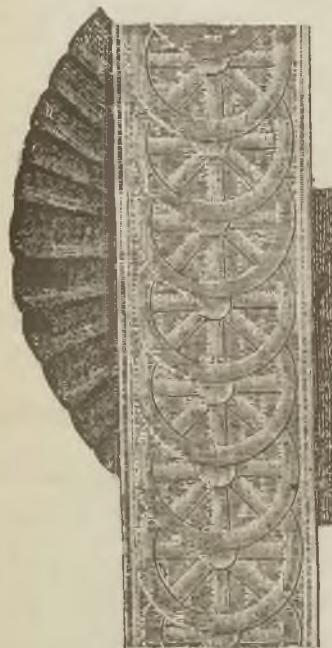

Fig. 19.

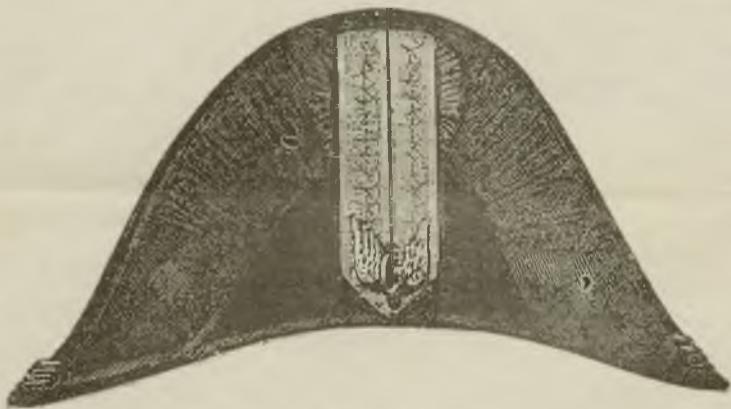

Fig. 16.

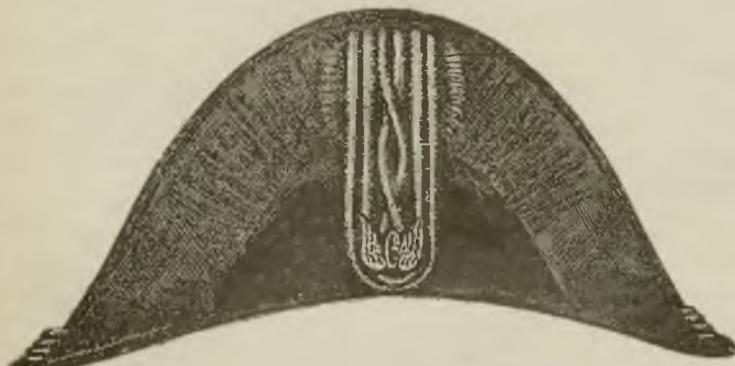

Fig. 17.

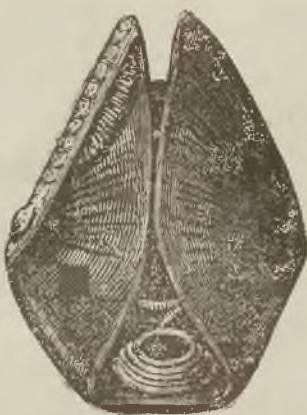

Fig. 18.

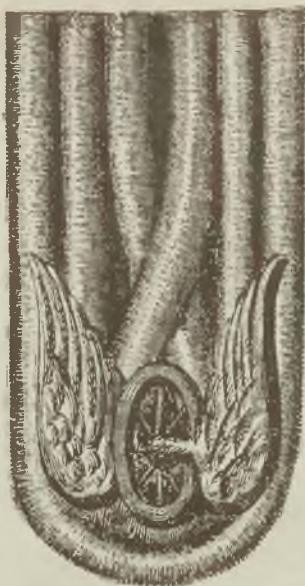

Fig. 21.

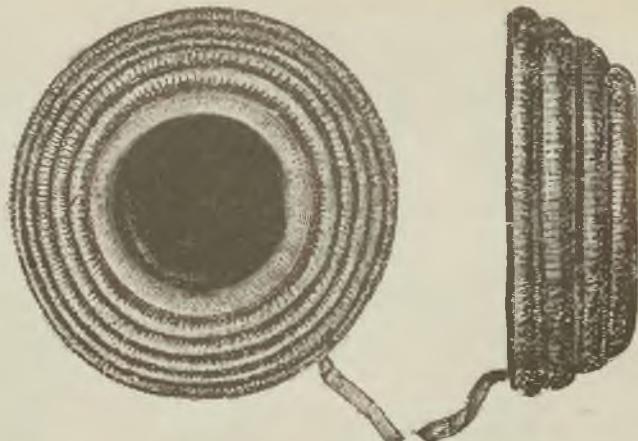

Fig. 22.

Fig. 23.

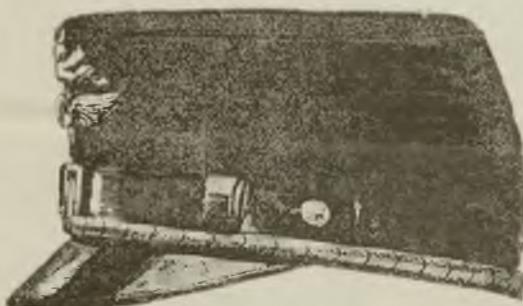

Fig. 24.

Fig. 26.

Fig. 25.

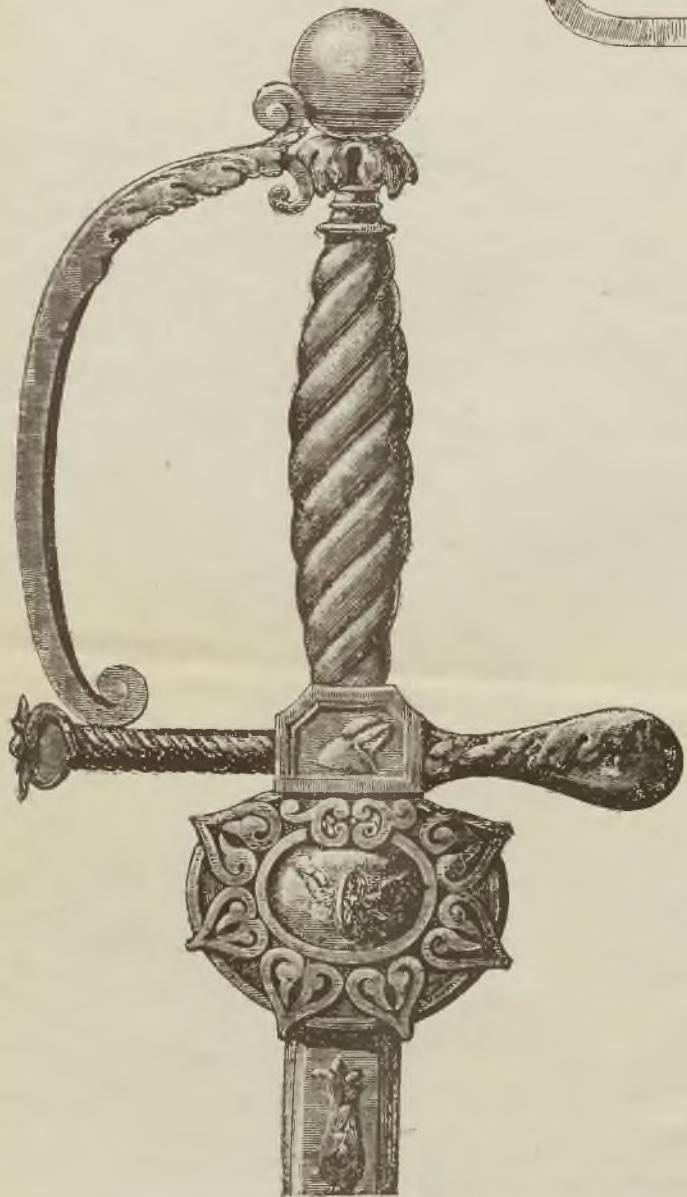

Fig. 27.

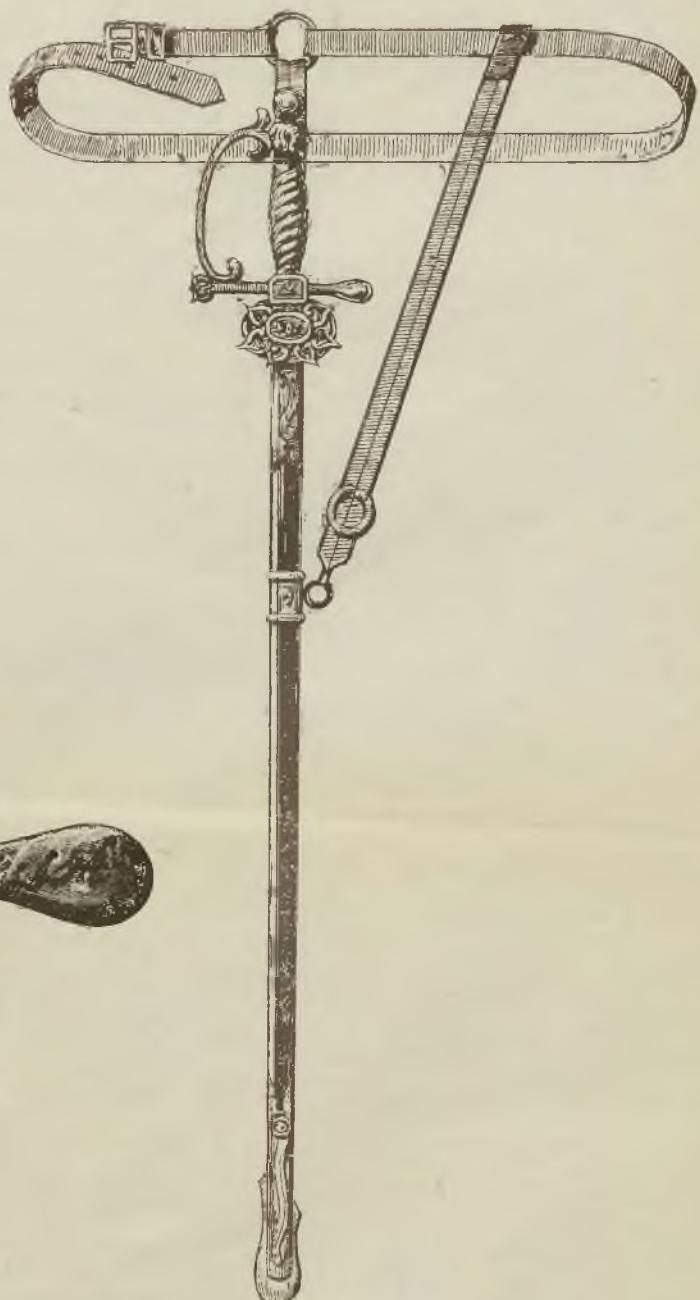

Fig. 28.

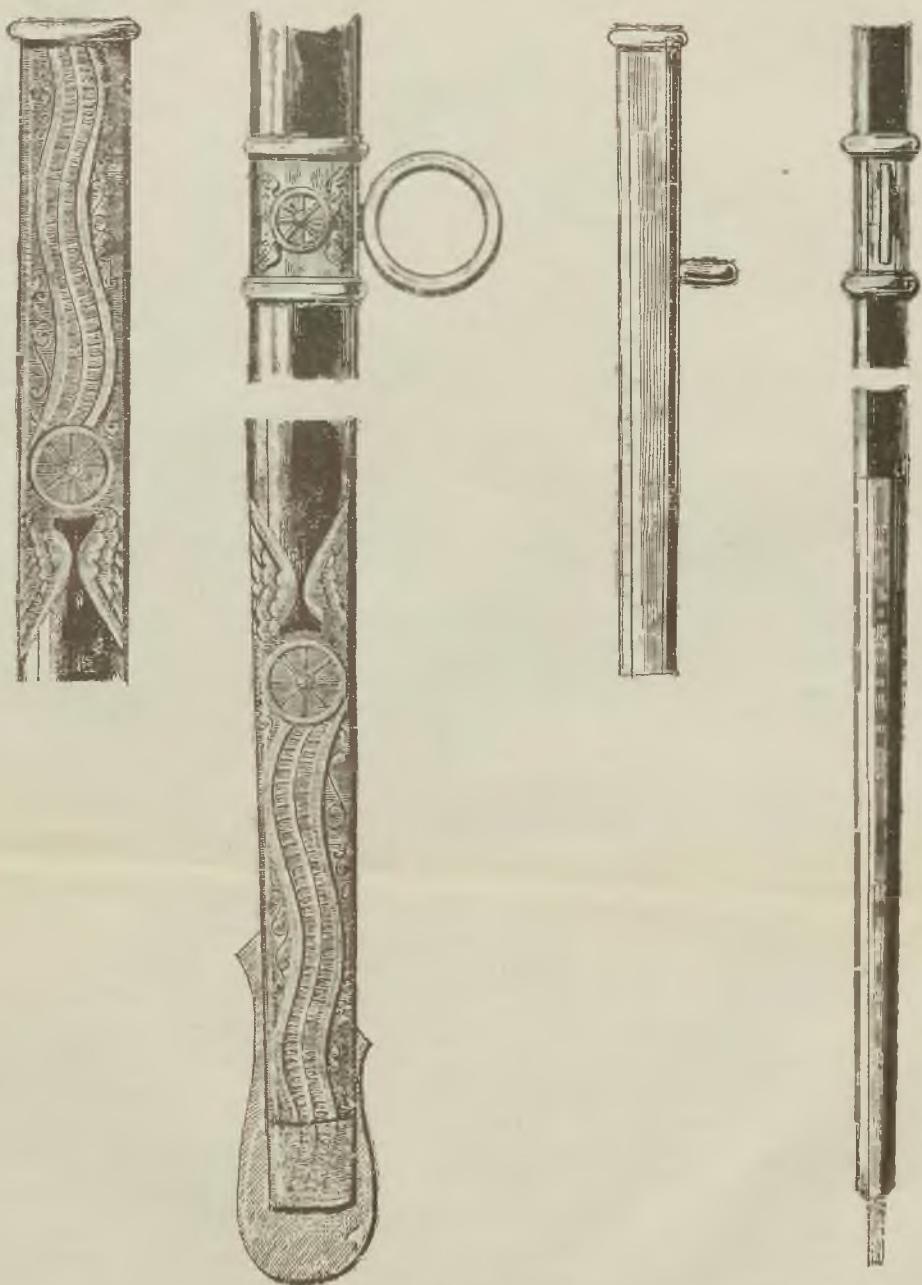

Fig. 29.

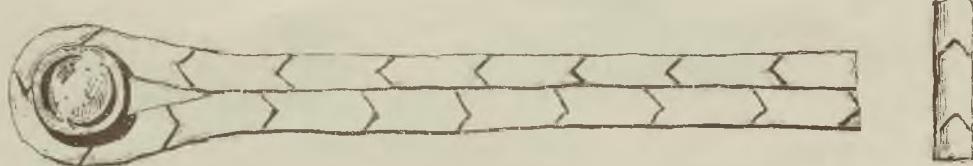

Fig. 31.

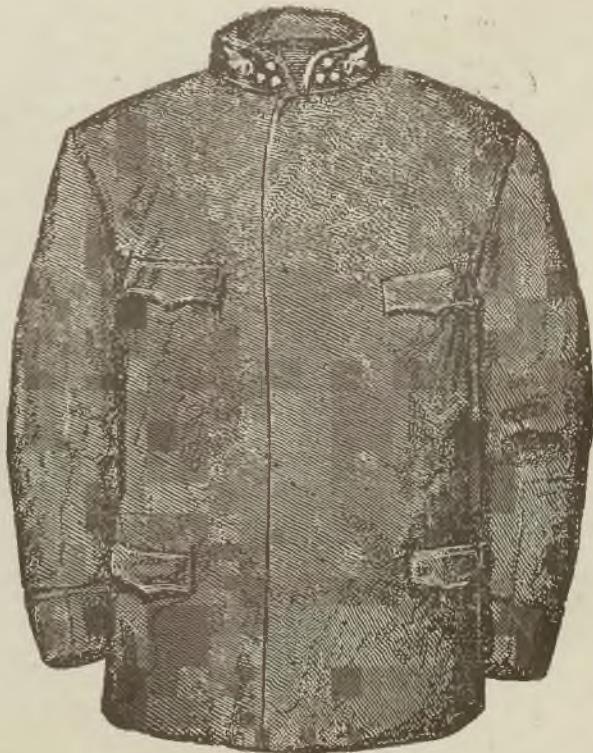

Fig. 30.

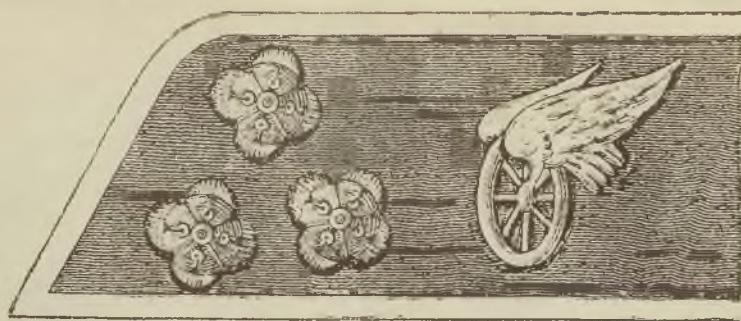

Fig. 32.

Fig. 33

